

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

**«ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ:
ПИТАННЯ ОСВІТИ, ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ»**

МАТЕРІАЛИ
VIII Всеукраїнської науково-освітньої конференції
з міжнародною участю

27 листопада 2025 року

Харків
НФаУ
2025

Водночас дослідження виявило низку проблем. Більшість студентів відзначили складність поєднання навчання та роботи — 55%, психологічне навантаження через підвищений потік пацієнтів та стресові умови — 40%, недостатній рівень наставництва та супроводу з боку старших колег — 30%, а також невідповідність оплати праці — 25%. Ці фактори впливають на ефективність роботи студентів та їхню адаптацію до професійного середовища.

Дослідження показало, що працевлаштування студентів-фармацевтів під час воєнного стану є важливим і актуальним явищем, яке має як позитивні, так і негативні аспекти. Робота на реальному робочому місці дозволяє студентам набувати цінного професійного досвіду, що включає виконання різних функцій і обов'язків, передбачених посадовими інструкціями. З іншого боку, це дозволяє студентам забезпечувати власні потреби та підтримувати сім'ю в умовах економічної нестабільності, що особливо актуально під час воєнного стану. Отже, працевлаштування студентів-фармацевтів у період воєнного стану є не лише можливістю особистого розвитку та фінансової підтримки, а й важливим механізмом підтримки фармацевтичної галузі. Оптимальне поєднання навчання і роботи дозволяє студентам здобувати практичний досвід, не втрачаючи якості освіти, і водночас сприяє стабільності фармацевтичного сектору під час кризових умов.

ДО ПИТАННЯ НАЛЕЖНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВХІДНОГО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Лебединець В.О.¹, Коваль Н.В.²

¹Кафедра фармацевтичної технології, стандартизації та сертифікації ліків
Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації НФаУ, м. Харків

²ТОВ "Хімічна компанія "Сполука", м. Київ

v.o.lebedynets@gmail.com

Наразі в Україні діяльність з контролю якості лікарських засобів (ЛЗ) суб'єктами господарювання з оптової та роздрібною реалізацією регламентована

Наказом МОЗ України від 29.09.2014 № 677 "Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібною торгівлі". Цей Порядок регламентує механізм проведення вхідного контролю та контролю якості ЛЗ ліцензованими оптовими та роздрібними операторами фармацевтичного ринку за допомогою візуальних методів уповноваженими особами.

В Україні, як і в інших країнах світу, забороняється торгівля неякісними, забороненими для обігу, незареєстрованими в Україні ЛЗ, ліками без сертифіката якості серії, ЛЗ, що не пройшли державний контроль при ввезенні в Україну, а також ЛЗ, термін придатності яких минув. Саме такі ЛЗ мають бути виявлені при вхідному контролі, що проводять аптечні заклади і дистриб'ютори.

Останніми роками зростає ризик поширення фальсифікованих ліків через високий попит, доступність обладнання, простоту технологій та якісне пакування. Зокрема у 2020-2021 рр. поширювались попередження від МОЗ України та ВООЗ про поширення фальсифікованих противірусних та інших ліків, затребуваних у той період, а також дезінфікуючих засобів під час пандемії: очікувана ситуація при різкому зростанні попиту й відставанні пропозицій. Окрім того, за даними Рахункової палати України протягом 2021–2023 рр. низкою державних органів не було забезпечено повною мірою контролю за справами, повнотою і своєчасністю надходження до державного бюджету ПДВ за операціями з постачання та ввезення на митну територію України ЛЗ і медичних виробів (МВ), а також за дотриманням законодавства суб'єктами господарювання, що провадили діяльність з виробництва та обігу ЛЗ і МВ. Як наслідок, виникли ризики виробництва та обігу в країні неякісних, фальсифікованих ЛЗ та МВ. Про це йшлося у звіті про результати аудиту ефективності планування та результативності контролю за повнотою нарахування і своєчасністю надходжень ПДВ за операціями з постачання та ввезення на митну територію України ЛЗ і МВ. Слід також підкреслити, що вже майже протягом 20 років не проводилися жодні масштабні дослідження щодо

виявлення фальсифікованих ЛЗ на ринку України, тому достовірних даних стосовно реальної ситуації на ринку немає. Поряд із цим, на сайті Інтерполу (<https://www.psi-inc.org/pharma-crime>) заявлено про вилучення 50,4 млн доз нелегальних препаратів на суму 65 мільйонів доларів США, було заарештовано 769 підозрюваних та ліквідовано 123 злочинні угруповання лише за неповний 2025 р. (найбільше за 17-річну історію операції Rängea), що підкреслює значні масштаби світової торгівлі підробленими ліками. Виходячи з цього, а також враховуючи специфічні чинники воєнного стану, що суттєво збільшують ризики проникнення фальсифікованих ліків на вітчизняний ринок, проблему виявлення фальсифікатів в обігу ЛЗ слід вважати актуальним і важливим викликом для фармацевтичної спільноти України.

Метою нашого дослідження стало визначення пріоритетних напрямів підготовки практичних фармацевтів з питань виявлення фальсифікованих, неякісних і контрафактних ЛЗ, особливо на післядипломному етапі навчання.

У ході дослідження ми здійснили аналіз сучасної наукової літератури, інтернет джерел, провели опитування працівників аптечних закладів. За результатами дослідження прийшли до висновку, що одним із найважливіших елементів результативної боротьби з поширенням фальсифікованих ЛЗ є освітньо-інформаційна кампанія держави, завданням якої є ознайомлення фармацевтичних і медичних працівників з проблемою небезпеки фальсифікації ліків. Для цього варто поширювати інформаційні матеріали на кшталт рекомендацій ВООЗ WHO/EDM/QSM/99.1., опублікований в Україні ще у 2000 р. у вигляді брошури «Візуальні методи виявлення підроблених або субстандартних лікарських засобів». Метою таких методичних матеріалів є надання фармацевтам рекомендації щодо проведення візуального контролю ЛЗ і дій з вилучення з обігу таких небезпечних препаратів. Такі курси слід читати фармацевтам-інтернам і фахівцям-практикам в рамках підвищення кваліфікації та на курсах тематичного удосконалення у закладах післядипломної освіти. Важливо підкреслювати актуальність проблеми фальсифікованих ЛЗ та надавати

практичні поради щодо організації вхідного контролю: розробка СОП, візуальний контроль із/без розкриття упаковки, перевірка реєстрації, взаємодія з постачальником і Держлікслужбою, робота з підозрілими препаратами. Таке навчання обов'язково повинно супроводжуватися демонстрацією реальних випадків фальсифікації ЛЗ, зафіксованих не тільки в Україні, а й, принаймні, у країнах ЄС.

Таким чином, наразі важливо актуалізувати освітні програми підготовки фармацевтів на додипломному й післядипломному рівнях з урахуванням поточних ризиків і загроз на фармацевтичному ринку.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ НУТРИГЕНОМІКИ ЯК СУЧАСНОГО ПІДХОДУ ДО ДОДАТКОВИХ ЗАХОДІВ ФАРМАКОКОРЕКЦІЇ

Дроздова А.С., Філіпцова О.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

drozdovamasta13@gmail.com

Нутригеноміка являє собою відносно молоду міждисциплінарну галузь науки, яка вивчає вплив харчування та поживних речовин на експресію генів та взаємодію між геномом людини і дієтою. Термін «нутригеноміка» вперше був введений близько 20 років тому доктором Ненсі Фогг-Джонсон. З того часу галузь активно розвивається, особливо у сфері персоналізованого харчування та профілактики захворювань. Основним положенням нутригеноміки є те, що харчування та спосіб життя безпосередньо впливають на гени людини, можуть або захищати організм від хвороб, або прискорювати їх розвиток. Дієта та фізична активність здатні викликати зміни в ДНК, які мають довгостроковий ефект. Цей принцип спостерігається не лише у людей, але й у тварин. Яскравий приклад – бджолина матка та робочі бджоли, які мають однаковий генетичний